

Samlenotat

Socialministeriet
(Ligestillingsafdelingen)
Beskæftigelsesministeriet

ldj/rmh
JIC

Rådsmøde for beskæftigelse og sociale anliggender den 8. december 2005

23. november 2005

Dagsordenen for rådsmødet forventes at se således ud:

Sag nr. 7113-0009

- 1. Uformelt møde i Det Europæiske Råd (DER), Hampton Court, den 27. oktober 2005**
- Mundtlig information fra formandskabet

Side 2
- 2. Demografi og menneskelig kapital**
- Politisk debat.
- EMCOs udtalelse om menneskelig kapital.
- Grønbogen om demografi.

Side 4
- 3. Nationale reformprogrammer**
- Rapport fra EMCO-formanden

Side 9
- 4. Ændringsforslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF om visse aspekter vedr. organisering af arbejdstiden**
- (Evt.) Politisk enighed

Side 10
- 5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet - PROGRESS**
- Delvis politisk enighed.

Side 17
- 6. (Evt.) Kommissionens forslag til nyt direktiv om gennemførelse af princippet om lige muligheder og ligebehandling af mænd og kvinder i spørgsmålet om arbejde og beskæftigelse (recastdirektivet)**
- Politisk enighed

Side 21
- 7. Direktivforslag om overførelse af supplerende pensionsrettigheder**
- Information fra Kommissionen
- Information fra formandskabet.

Side 24
- 11. Forslag til afgørelse om Det Europæiske År for lige muligheder for alle (2007)**
- Behandles på et kommende rådsmøde.

Side 31

1. Uformelt møde i Det Europæiske Råd (DER), Hampton Court, den 27. oktober 2005 s. 2/34
- Mundtlig information fra formandskabet

KOM(2005) 525.

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet forventes på rådsmødet (beskæftigelses- og socialministre) at afrapportere fra det uformelle topmøde den 27. oktober 2005 fsva det sociale område. Der blev ikke udarbejdet skriftlige konklusioner fra det uformelle topmøde, ligesom der heller ikke forelå en formel dagsorden hertil. Kommissionen forelagde en meddelelse til inspiration for drøftelserne.

Baggrund

Topmødet mellem stats- og regeringscheferne den 27. oktober 2005 var uformelt. Der forelå således ingen kommenteret dagsorden, og der blev ikke udarbejdet skriftlige konklusioner fra mødet. Kommissionen forelagde forud for mødet en meddelelse (KOM(2005)525) til inspiration for drøftelserne.

Formål og indhold

Formålet med mødets uformelle format var at tilvejebringe en bred, åben drøftelse af de strategiske udfordringer, der præger EU-samarbejdet og medlemslandene nu og fremover. Formandskabet fokuserede i sin invitation til stats- og regeringscheferne på følgende overordnede problemstilling: Hvorledes kan EU imødegå globaliseringens konkurrenceudfordringer og samtidig sikre borgernes sikkerhed – både internt og uden for Europa?

Der blev ikke udarbejdet nogle skriftlige konklusioner fra mødet, men der ventes arbejdet videre med de drøftede problemstillinger inden for en række områder. Formandskabet ventes at afrapportere, hvorledes der tænkes arbejdet videre med dette for så vidt angår det sociale område.

På rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 7. november 2005 orienterede formandskabet ganske kort og generelt om opfølgning på topmødet. Der forudsås videre arbejde inden for områderne forskning og udvikling, universiteter, demografiske udfordringer, energi, migration og sikkerhed. Kommissionen vil efter konsultationer med det britiske og østrigske formandskab senere informere Rådet om tilrettelæggelsen af arbejdet inden for disse områder. Kommissionen vil præsentere Det Europæiske Råd i december 2005 for sine første overvejelser og tilgang til emnerne. Vedrørende det arbejde, der allerede er iværksat i Rådet på disse områder, forventer formandskabet at præsentere Det Europæiske Råd for papirer inden for anti-terrorisme og migration.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant i denne sammenhæng.

Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Tidligere forelæggelse

s. 3/34

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for det uformelle topmøde den 27. oktober 2005, og sagen er afrapporteret for Folketingets Europaudvalg den 28. oktober 2005.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser positivt på opfølgning på det uformelle topmøde inden for de bestående rammer og allerede iværksatte processer. Navnlig demografi og til dels migration har relevans for beskæftigelses- og socialministrene.

Forventninger til andre landes holdninger

Øvrige medlemslande ser ligeledes positivt på opfølgningen på det uformelle topmøde inden for de bestående rammer og allerede iværksatte processer.

2. Demografi og menneskelig kapital

s. 4/34

- Politisk debat.

- EMCO's udtalelse om menneskelig kapital.
- Grønbogen om demografi.

EMCO's udtalelse om menneskelig kapital:

Nyt notat.

Resumé

Beskæftigelseskomiteen, EMCO, forventes at udarbejde en udtalelse om menneskelig kapital, der præsenterer vejledende principper med hensyn til en øget og bedre investering i menneskelig kapital med henblik på forbedring af kvaliteten af arbejdsudbudet i EU. De vejledende principper ventes fremlagt til politisk debat i Rådet (beskæftigelsesministre) på foranledning af formandskabet.

Baggrund

Baggrunden for EMCO's udtalelse vedrørende menneskelig kapital er formandskabets ønske om at sætte fokus på emnet, herunder gennem en politisk drøftelse i Rådet. Folketingets Europaudvalg og Rådet har ikke tidligere behandlet sagen.

Indhold

EMCO's udtalelse ventes at indeholde nogle vejledende principper for en politik vedrørende udvikling af menneskelig kapital.

Baggrunden for de vejledende principper er de demografiske og andre ændringer, herunder globaliseringen, der nødvendiggør en øget og bedre investering i menneskelig kapital, hvis efterspørgslen efter arbejdskraft i EU skal kunne imødekommes i de kommende år. De seks vejledende principper ventes i hovedtræk at være følgende:

- Forbygge markedsfejl ved fremme af en læringskultur, spotte særligt udsatte arbejdstagere og give en anden chance til dem, som har forladt den initiale uddannelse for tidligt.
- Forudse og imødegå udfordringer, vurdere de fremtidige arbejdsmarkedsbehov og de deraf afledte krav til færdigheder.
- Fremme valg af faglig uddannelse ved at valget opleves som et positivt valg, sammenkæde uddannelsen med praktisk erfaring og sikre anerkendelse af færdigheder.
- Fremme livslang læring ved at udbyde ved lov fastlagte rammer for uddannelse og videreuddannelse; finansieringsmuligheder og fordeling af omkostningerne, herunder anvendelse af Socialfonden.
- Støtte adgang til arbejdsmarkedet, særlig med henblik på bekæmpelse af ungdomsledigheden, bedre matching af udbud og efterspørgsel, individuel hjælp, incitamenter og sanktioner.
- Involvere alle relevante aktører gennem udvikling af et bedre samarbejde og en bedre koordination mellem uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner, opfordre parterne til at udvikle rammer for og implementere aktiviteter vedrørende livslang læring samt at give kommuner incitamenter til at udbyde aktivering på lokalt niveau.

Nærhedsprincippet

s. 5/34

Der er ikke tale om en retsakt, men om et samarbejde inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode. Nærhedsprincippet er derfor ikke relevant i denne sammenhæng.

Tidligere forelæggelse

De vejledende principper har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

De vejledende principper forventes ikke umiddelbart at have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

De vejledende principper forventes ikke umiddelbart at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forventes at tage en generel positiv holdning til de vejledende principper.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Regeringen forventer en generel positiv holdning til de vejledende principper i de andre medlemslande.

Grønbogen om demografi:

Nyt notat (baseret på grundnotat om selve grønningen, der blev forelagt Folketingets Europaudvalg i april 2005).

Resumé

På rådsmødet ventes en bordrunde om medlemsstaternes holdning til Kommissionens grønning om demografi fra marts 2005. Kommissionen gennemførte fra marts til oktober en høring af medlemsstaterne, og den danske regering leverede sit høringsvar i september. Kommissionen forventes i 2006 på baggrund af høringen at fremsætte en meddelelse om den demografiske fremtid i Europa.

Baggrund

Rådet modtog den 23. marts 2005 Kommissionens grønning om den demografiske udvikling i Europa og de udfordringer, denne udvikling vil medføre. Baggrunden er et ønske om at høre de relevante aktører på området, om og i så fald hvordan udviklingen bør imødegås på europæisk niveau – ikke mindst set i lyset af den demografiske udviklings betydning for Lissabon-strategiens mål om beskæftigelse og vækst.

Det anslåede fertilitetsniveau på 2,1 barn pr. kvinde, som er nødvendigt for at opretholde befolkningens størrelse, ligger i dag langt fra virkeligheden. Især de nye østeuropæiske medlemslande har et lavt fertilitetsniveau, men også lande som Tyskland og Italien halter bagefter. Som en konsekvens heraf forventes det ifølge grønningens tal, at EU25's samlede befolkningstal vil begynde at falde fra år 2025. Allerede fra år 2011 vil arbejdsstyrken (15-64 år) falde for det samlede EU25. Lissabon-strategiens mål om en beskæftigelse på 70 % er på længere sigt ikke nok til at kompensere for faldet i arbejdsstyrken.

Høringsfasen varede fra den 16. marts til den 15. oktober 2005. Den danske regering s. 6/34 leverede sit høringssvar til Kommissionen den 8. september 2005. Kopi af høringssvaret blev samtidig oversendt til Folketingets Europaudvalg, Folketingets Socialudvalg og Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg.

Indhold

Kommissionen foreslår i grønbogen, at *familien* skal udgøre bindeleddet for solidaritet mellem generationerne. Grønbogen handler derfor overordnet om at skabe bedre vilkår for familier, således at fertiliteten øges, og befolkningstilvæksten igen bliver positiv. Grønbogen fremhæver især 3 demografiske hovedtendenser:

1. Længere levetid.
2. Større andel af de over 60-årige på arbejdsmarkedet.
3. Vedvarende lave fødselsrater.

Der fokuseres på en bred vifte af problemer forbundet med den negative befolkningstilvækst, som EU vil opleve i de kommende årtier:

- *Den lave fødselsrate*: Den europæiske fødselsrate er ikke tilstrækkelig til at bevare befolkningsniveauet. Ifølge Kommissionen skyldes den lave fødselsrate en række forhindringer i de private valg; sen debut på arbejdsmarkedet, manglende stabilitet i ansættelsen, dyre boliger og manglende incitamenter til at få børn (barsel, børnepasning, etc.).
- *Indvandring*: Kommissionen fremhæver indvandring som en vital kilde til befolkningstilvækst – men det er i sig selv hverken nok til at løse problemet med den negative befolkningstilvækst eller et alternativ til økonomiske reformer.
- *Unge mennesker*: Ifølge Kommissionen er de unge i dag bedre uddannede og har potentiale for højere produktivitet og bedre tilpasningsevne end tidligere generationer. Imidlertid er de unge ikke integreret godt nok i det økonomiske liv. Der er problemer med arbejdsløshed, fattigdom, diskrimination pga. alder samt manglende skolelærdom. Kommissionen lægger bl.a. op til, at uddannelsessystemerne bør hæve niveauet og samtidig udvikle mere fleksible uddannelsesforløb.
- *Arbejdslivscyklussen*: Andelen af ældre på arbejdsmarkedet vil stige i løbet af få år. Ifølge Kommissionen vil yngre mennesker i arbejde ønske at tilbringe mere tid med familien, hvorfor der kan blive behov for en mere fleksibel og tilpasningsvenlig organisering af arbejdstiden. Jobkvalitet og arbejdsmiljø kan også forventes at spille en rolle i forhold til at beholde folk på arbejdsmarkedet.
- *Flere ældre*: Ifølge Kommissionens tal vil andelen af ældre stige markant allerede fra 2010. De ældre er generelt i bedre form og rigere end tidligere. Desuden er de ældre langt mere mobile. Kommissionen lægger op til et behov for mere fleksible tilbagetræknings- og pensionsordninger.
- *Solidaritet*: Som en konsekvens af den længere levetid stiger andelen af ældre. Kommissionen fremhæver her bl.a. det stigende antal enker, som følger af, at kvinder lever længere end mænd – og at kvinders generelle indtægtsniveau og pensioner er lavere end mænds. Desuden vil familierne ikke længere være i stand til selv at sørge for deres ældre, bl.a. som konsekvens af kvindernes indtog på arbejdsmarkedet. Kommissionen lægger derfor op til, at familierne bør støttes gennem sociale støtteordninger og solidaritetsnetværk i lokalmiljøet.

Afslutningsvis stiller Kommissionen en række mere overordnede spørgsmål. Det drejer sig bl.a. om hvilken værdi man tillægger børn og familier; hvorvidt Unionen bør fremme udveksling af analyser af den demografiske udvikling; hvorvidt Unionens finansielle instrumenter

bør tage bedre hensyn til demografien; hvorledes en bedre social dialog i Europa kan fremme administrationen af de demografiske ændringer; og endelig om hvorledes demografisk ændring kan gøres til en egentlig del af Unionens politikker. s. 7/34

Danske regler

Ikke relevant da der ikke fremlægges konkrete forslag.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om en grøn bog uden konkrete forslag, kan forholdet til nærhedsprincippet ikke vurderes på det foreliggende grundlag.

Høring

Grøn bogen og et indledende notat herom er sendt til høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold i april 2005.

Der er fremkommet følgende bemærkninger til grøn bogen:

LO fremhæver, at debatten om den demografiske udvikling er nået længere i Danmark end i Kommissionens meddelelse. Diskussionen om børnefamilier og kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet synes derfor ude af trit med den danske virkelighed.

LO mener ikke, at højere fertilitet sikrer en mere holdbar finanspolitik, og at indvandring kan løse problemerne, bl.a. fordi integrationen i Danmark ikke er særligt vellykket. LO argumenterer derfor for, at debatten bør foregå i de enkelte medlemslande og ikke på EU-niveau. Kommissionen kan dog bidrage med at indsamle forslag og erfaringer fra medlemslandene.

Kommunernes Landsforening (KL) mener, at grøn bogen skæmmes af en række forenkede sammenhænge. Bl.a. mener man, at de 19 millioner arbejdsløse mennesker i EU overses i spørgsmålet om at afhjælpe arbejdskraftmanglen. Desuden opstiller grøn bogen en række forenkede sammenhænge bl.a. mellem lave fødselsrater og boligmangel. På trods af Kommissionens således meget forenkede verdensbillede, rejser grøn bogen dog en række spørgsmål, som det er fornuftigt at diskutere.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) ser udviklingen som en af de største udfordringer, Danmark og EU står over for, og mener endvidere, at diskussionen bør foregå både på nationalt og EU-plan.

DA er enig i, at strategien for at få fødselstallet til at stige kan afhjælpe de demografiske udviklinger på længere sigt men finder, at strategien er meget ensidig og usikker og endvidere først vil få effekt om 20-25 år. Kommissionen glemmer i denne sammenhæng en vigtig brik i løsningsmodellen: De mange lukrative tilbagetrækningsordninger, som slet ikke berøres i grøn bogen. Ændringer heri vil øge arbejdsstyrken og beskæftigelsen på kort sigt.

DA's kommentarer til grøn bogens enkelte afsnit:

- Lave fødselsrater: En satsning på højere fødselsrater er en usikker strategi og kan kun være én af brikkerne i en løsningsmodel. Herunder er fleksibiliteten i pasningsordninger central.
- Indvandring: Kommissionens pointe om, at indvandringen kan bidrage til at øge befolkningen i EU er usammenhængende. EU's problem er faldende arbejdsstyrke, ikke faldende befolkning. Flere indvandrere er ikke løsningen, snarere bedre integration af de flygtninge og indvandrere, der allerede befinder sig i EU. Der henvises til DA's

høringssvar af 4. februar 2005 om Kommissionens grønbog om økonomisk indvandring. s. 8/34

- Unge mennesker: Ifølge DA skaber det danske arbejdsmarkeds fleksibilitet og jobmobilitet en dynamik, som særligt unge har glæde af. Bl.a. som følge heraf er der en lav ungdomsledighed i Danmark i forhold til andre lande. DA finder det vigtigt at fokusere på unges kvalifikationer og kompetencer. De europæiske uddannelsessystemer skal være konkurrencedygtige uden for EU.
- Arbejdslivscyklus og flere ældre: DA er enig i vigtigheden af en mere fleksibel indretning af arbejdstiden. Der skal dog være tale om frivillig, lokale aftaler mellem arbejdstager og arbejdsgiver. Flexibilitet bør dog ikke føre til reduktion af arbejdstid. I denne forbindelse er EU's signaler ikke i overensstemmelse med forslaget om en revision af arbejdstidsdirektivet. I forhold til ældre undrer DA sig over, at Kommissionen ikke berører den alt for tidlige tilbagetrækningsalder i mange EU-lande som følge af lukrative tilbagetrækningsordninger. Det er dog positivt, at muligheden for en højere pensionsalder nævnes.

Tidligere forelæggelse

Grundnotat om grønbogen blev forelagt Folketingets Europaudvalg i april 2005.

Den danske regerings høringssvar af 8. september 2005 blev sendt til Folketingets Europaudvalg, Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg og Folketingets Socialudvalg i kopi.

Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Grønbogen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder, at en diskussion eller overvejelse af de demografiske udfordringer kan og bør tages på europæisk plan, men at den egentlige håndtering af udfordringerne i fremtiden er et nationalt anliggende. Denne holdning fremgår også af det danske svar på de afsluttende spørgsmål om EU's rolle, hvor man fra dansk side støtter at udveksle information om og erfaringer med de demografiske udfordringer på europæisk plan. For så vidt angår finansieringen i forhold til de demografiske udfordringer er det regeringens holdning, hvilket også fremgår af det danske høringssvar, at demografisk udvikling først og fremmest skal finansieres af medlemsstaterne gennem gældsreduktioner samt reformer af pensionssystemerne og arbejdsmarkedene.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Der kan endnu ikke siges noget om andre landes holdninger til spørgsmålene i grønbogen. Af det uformelle topmøde i Hampton Court fremgik det, at Kommissionen nu er ved at gennemgå den indkomne høringssvar fra medlemslandenes regeringer og på baggrund heraf forventes at fremlægge en meddelelse om den demografiske fremtid i Europa i starten af 2006.

3. Nationale reformprogrammer *- Rapport fra EMCO-formand*

s. 9/34

Nyt notat.

Resumé

EMCO-formanden forventes på rådsmødet at fremlægge en mundtlig rapport om arbejdet med eksamination af de nationale reformprogrammer (NRP) fsva beskæftigelsesdelen inden for rammerne af den såkaldt Cambridge Peer Review.

Baggrund

Rådet (beskæftigelsesministre) og Kommissionen udarbejder i henhold til TEF art. 128 en fællesrapport om medlemslandenes nationale handlingsplaner på beskæftigelsesområdet og afgiver på den baggrund henstillinger til medlemslandene. Der har i forbindelse med forberedelsen heraf været afholdt møder under det såkaldte Cambridge Peer Review, hvor medlemslandenes reformprogrammer er blevet eksamineret. Formanden for Beskæftigelseskomiteen afgiver på den baggrund en rapport om medlemslandenes nye reformprogrammer, der er udarbejdet på baggrund af den reviderede Lissabon-strategi, der har fået en stærkere fokus på vækst og beskæftigelse. Medlemslandene har udarbejdet reformprogrammerne på baggrund af de integrerede retningslinier for Lissabon-strategien.

Indhold

Der forventes afgivet en mundtlig rapport om arbejdet med eksamination af de nationale reformprogrammer (NRP) fsva beskæftigelsesdelen inden for rammerne af den såkaldt Cambridge Peer Review. Hovedvægten ventes at ligge på omtale af udfordringerne for medlemslandene samt prioriteterne i den nationale politik til imødegåelse af udfordringerne. Rapporten forventes at indeholde en opdeling på indsat til fremme af arbejdsudbudet, forbedring af tilpasningsevnen hos arbejdsstyrken og virksomhederne samt investering i menneskelig kapital.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant i denne sammenhæng.

Tidligere forelæggelser

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har en positiv holdning til eksaminationen af de nationale reformprogrammer, der giver mulighed for en styrkelse af den gensidige læring i medlemslandene af betydning for politikudviklingen.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

De andre medlemslande har vist en positiv holdning til de gennemførte eksaminationer.

**4. Ændringsforslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF s. 10/34
om visse aspekter vedr. organisering af arbejdstiden**
- (Evt.) Politisk enighed

Opdatering af samlenotat forelagt Europaudvalget forud for forelæggelsen af regeringens forhandlingsoplæg den 11. november 2005.

Resumé

Ovennævnte forslag er fremsat dels som en konsekvens af en revisionsforpligtelse i direktivets artikel 22 om den såkaldte opt out-mulighed, dels som en konsekvens af EF-domstolens to principielle domme om anvendelsen af arbejdstidsdirektivet. Afgørelserne giver anledning til vanskeligheder for en række medlemsstater for så vidt angår arbejdstidstilrettelæggelsen (arbejdstidsopgørelsen) for sundhedspersonale – særligt læger. På rådsmødet i december 2004 kunne Rådet ikke nå til enighed om forslaget. Europa-Parlamentet fremkom i maj 2005 med en række ændringsforslag, som Kommissionen tog i betragtning i forbindelse med fremsættelsen af et revideret forslag til ændring af arbejdstidsdirektivet lige før Rådsmødet den 2. juni 2005. Rådet kunne heller ikke nå til enighed på dette møde, og forhandlingerne har siden da fortsat i Socialgruppen på grundlag af Kommissionens forslag af 31. maj 2005. Formandskabet fremlagde den 21. november 2005 et kompromisforslag med henblik på en drøftelse heraf på Coreper-mødet den 25. november.

Baggrund

Kommissionen fremlagde i september 2004 et direktivforslag om ændring af direktiv 2003/88/EF vedr. visse aspekter af organiseringen af arbejdstiden (KOM(2004)607). Forslaget har hjemmel i TEF art. 137.

Forslaget er blevet drøftet på flere Rådsmøder (beskæftigelsesministre) uden, at man har kunnet nå til enighed. Europa-Parlamentet afgav sin udtalelse den 11. maj 2005.

Kommissionen har på baggrund heraf den 31. maj 2005 fremlagt et revideret direktivforslag (KOM(2005)246).

Formålet med forslaget er i høj grad at få løst de problemer i forhold til arbejdstilrettelæggelsen i medlemsstaterne, som blev skabt med SIMAP-dommen og forstærket med JAEGER-dommen.

Om SIMAP- og JAEGER-dommene kan det anføres, at førstnævnte dom fastslog, at rådhedsvagter, der tilbringes på arbejdsstedet, skal medregnes til arbejdstiden, hvilket betød, at det i en række brancher, herunder i særdeleshed sundhedssektoren, ville blive meget vanskeligt at opfylde direktivets krav om, at der højst må arbejdes 48 timer om ugen i gennemsnit. Sidstnævnte dom bekræftede dette og knæsatte desuden, at kompenserende hviletid skal udvikles i fuld udstrækning umiddelbart efter arbejdstids ophør.

Ifølge det gældende arbejdstidsdirektiv skulle den såkaldte ”opt out”-bestemmelse i artikel 22 tages op til overvejelse, og også dette afspejles i det fremsatte forslag.

Forslaget behandles på rådsmødet (beskæftigelsesministre) den 8. december 2005, hvor formandskabet på baggrund af sit kompromisforslag sigter mod politisk enighed.

Indhold

s. 11/34

Det reviderede forslag af 31. maj 2005 indeholder tre hovedelementer, som netop har de problemstillinger, der udspringer af SIMAP- og JAEGER-dommene, før øje. Forslaget indeholder også en bestemmelse om, at den ovenfor nævnte ”opt out” (hvorefter lønmodtagere individuelt kan fraskrive sig loftet på maksimalt 48 timers arbejde om ugen i gennemsnit) op-hører efter 3 år, men dog eventuelt vil kunne forlænges af Kommissionen efter ansøgning herom. Endvidere indeholder forslaget en bestemmelse om at forene arbejds- og familieliv og en betragtning om, at direktivets minimumskrav gælder for alle arbejdstagere som defineret i artikel 3, litra a i direktiv 89/391/EF. Endelig er der med Europa-Parlamentets ændringsfor-slag dukket et nyt element op i forhandlingerne, som vurderes at kunne påføre medlemslan-dene betydelige forpligtelser. Disse elementer gennemgås nedenfor:

1) Det foreslås, at inaktiv rådighedstid ikke medregnes til arbejdstiden, med mindre andet be- stemmes nationalt. Der kan dog ikke afvikles hviletid i den inaktive rådighedstid, som i øvrigt med inddragelse af arbejdsmarkedets parter vil kunne fastsættes ud fra gennemsnitstimetall i de forskellige sektorer. I den forbindelse indføres nye definitioner af rådighedstid og inaktiv rådighedstid og arbejdsplads.

2) Det foreslås, at der gives mulighed for ved lov at udvide referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid fra udgangspunktet på fire måneder op til 12 må- neder, idet medlemsstaterne dog skal sikre, at arbejdsgiver i så fald opfylder visse betingelser. Hidtil har det kun været muligt at udvide referenceperioden i medfør af kollektiv overens- komst.

3) Det foreslås, at kompenserende hviletid skal afvikles inden for en rimelig frist, der fastsæt- tes nationalt.

4) ”Opt out”-en foreslås som udgangspunkt afskaffet tre år efter implementeringsfristen for et ændringsdirektiv, men en sådan ordning vil kunne forlænges af Kommissionen efter anmod- ning herom fra en medlemsstat. Den opt out, der kan anvendes i de tre år og eventuelt for- længes, er i øvrigt beskåret, og der kan eksempelvis ikke arbejdes mere end 55 timer i én en- kelt uge, hvis andet ikke er aftalt ved kollektiv overenskomst.

5) Det foreslås, at medlemsstaterne skal opfordre arbejdsmarkedets parter til at indgå aftaler, der gør det lettere at forene arbejdsliv og familieliv. I den forbindelse skal medlemsstaterne sikre, at arbejdsgiverne i god tid informerer medarbejderne om ændringer i tilrettelæggelsen af arbejdet, og at arbejdsgiverne overvejer anmodninger fra medarbejderne om ændringer i tilrettelæggelsen af arbejdet.

6) Et af Europa-Parlamentets ændringsforslag er, at direktivets loft over den samlede ugentli- ge arbejdstid på 48 timer i gennemsnit skal gælde pr. lønmodtager. Kommissionen har i sit reviderede forslag (af 31. maj 2005) søgt at imødekomme forslaget ved at indsætte en be- tragtning om, at direktivets forskrifter finder anvendelse på alle arbejdstagere.

Formandskabets kompromisforslag af 21. november omfatter følgende hovedelementer:

1. Inaktiv rådighedstid. Dels skal sådan tid ikke tælle som arbejdstid, *medmindre* andet aftales ved kollektiv aftale, dels skal sådan tid ikke tælle som hviletid, *medmindre* andet fastslås i kollektiv aftale eller lov.

2. Referenceperiodens længde. Fortsat muligt at udvide til 12 mdr. ved lov eller overenskomst som i tidligere forslag. Referenceperioden kan dog aldrig være længere end kontraktens længde. s. 12/34

3. Kompenserende hviletid. Skal afvikles "inden for rimelig tid som nærmere defineret ved lovgivning eller kollektiv overenskomst". Dermed er EF-Domstolens krav om "straks-afvikling" borte.

4. "Opt-out'en". Medlemsstaterne får individuel mulighed for nu eller senere - bindende og uigenkaldeligt - at fraskrive sig muligheden for at bruge opt-out'en. Hertil kommer visse opstramminger i opt-out'ens brug. Det drejer sig dels om et krav til medlemsstater om at tillade, at "opt-outede" lønmodtagere i fortrolighed kan klage over misbrug, dels et krav om årlig rapportering til Kommissionen om opt-out'ens brug. Endelig foreslås en "review" klausul, som forpligter Kommissionen til at se på erfaringerne m opt-out'en igen efter 5 år og om nødvendigt fremsætte passende forslag.

5. Pr. lønmodtager-fortolkningen. Intet bud på en løsning eller ændring. I selve tekstforslaget har formandskabet opretholdt Kommissionens betragtningsforslag af 31. maj 2005.

Gældende dansk ret

Reglerne om maksimal ugentlig arbejdstid og de definitioner, der er relevante i den forbindelse, findes i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004.

Regler om afvikling af hviletid mv., herunder hvordan rådighedsvagter skal behandles i den forbindelse, findes i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv., som har hjemmel i arbejdsmiljøloven.

De særlige arbejds- og hviletidsregler for fiskere på havgående fiskeskibe er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 516 af 21. juni 2002 om fiskeres hviletid mv.

For så vidt angår offshore-området udgøres retsgrundlaget af bekendtgørelse nr. 630 af 1. juli 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelsen af arbejdstiden på havanlæg, som har hjemmel i lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg med senere ændringer. Idet man gennem denne bekendtgørelse har gennemført regler, der som minimum svarer til direktivets beskyttelsesniveau, gælder lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet ikke for dette område, jf. § 1, stk. 4, i lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004.

Nærhedsprincippet

Direktivforslaget vurderes som værende i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da der er tale om et forslag om ændring af et direktiv på baggrund af to domme, der har givet anledning til betydelige problemer i medlemslandene.

Høring

Kommissionens reviderede forslag af 31. maj 2005 har ikke været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Kommissionens oprindelige forslag fra september 2004 blev sendt i høring i udvalget, hvorfra der indkom følgende høringsvar:

DA finder generelt, at Kommissionens direktivforslag slet ikke i tilstrækkelig grad s. 13/34 bidrager til at øge fleksibiliteten på det europæiske arbejdsmarked. DA finder mere konkret, at fastholdelsen af en referenceperiode på som udgangspunkt fire måneder ikke afspejler den europæiske virkelighed. Efter DAs opfattelse burde direktivet i stedet direkte hjemle parternes adgang til at aftale en længere referenceperiode end de foreslåede 12 måneder. DA støtter, at medlemsstaterne får mulighed for ved lov at fastsætte referenceperioden for den maksimale ugentlige arbejdstid til 12 måneder. Herved bliver der mulighed for at ligestille den del af arbejdsmarkedet, hvor reguleringen sker på grundlag af individuelle kontrakter med den overenskomstdækkede del af arbejdsmarkedet. DA anerkender endvidere, at definitionerne af rådighedstid og inaktiv rådighedstid hjælper til at løse problemer for alle virksomheder med overvågningsopgaver, hvor det er nødvendigt at have et beredskab. DA fastholder samtidig, at definitionen af arbejdstid generelt er for bred, hvilket også er årsag til problemerne med rådighedsvagter. Efter DA's opfattelse er det vanskeligt at se den nærmere begrundelse for indførelsen af en 72 timers-grænse ved afholdelse af kompenserende hvileperioder. Man burde i denne forbindelse i højere grad tage udgangspunkt i praksis i de forskellige medlemsstater. DA savner endvidere argumenter i forslaget for at foretage stramninger i adgangen til individuelt at aftale, at 48-timersreglen ikke finder anvendelse. Tværtimod er anvendelsen af denne mulighed for at fravige 48-timers reglen ved individuel aftale i god overensstemmelse med reglerne på den del af arbejdsmarkedet, hvor løn- og ansættelsesvilkår fastsættes ved individuel kontrakt.

FA er tilfredse med forslaget med hensyn til indførelsen af inaktiv tid og udvidelsen af referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid.

DSI vurderer, at ændringerne, der foreslås, kan være til betydelig fordel med hensyn til regelafklaring og konkret planlægning for de mennesker, som har forskellige hjælpeordninger, eksempelvis efter lov om socialservice § 77.

FTF vender sig generelt imod de ændringer, der foreslås, idet ændringerne angiveligt forringer lønmodtagernes vilkår. FTF finder, at der ikke er behov for at give mulighed for en udvidelse af referenceperioden til 12 måneder ved lov, da der i dag er mulighed for en sådan udvidelse via kollektive overenskomster. I den forbindelse nævner FTF, at det forekommer uacceptabelt, at der åbnes for en 65 timers uge over en meget lang periode. I relation til forslagene om rådighedstid, inaktiv tid og kompenserende hviletid finder FTF, at der er tale om en forringelse af lønmodtagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold og af forholdet mellem arbejds- og familieliv. Endelig finder FTF, at forslaget om generel adgang til ved individuel aftale at fravige reglen om gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 48 timer udgør en forringelse af lønmodtagernes vilkår på det danske arbejdsmarked.

AC mener på det overordnede plan, at direktivforslaget primært tilgodeser arbejdsgiversidens ønske om fleksibilitet, og at det kan underminere det danske overenskomsts system, da muligheden for at indgå individuelle aftaler om at fravige arbejdstidsbestemmelserne kan udgøre et incitament til ikke at indgå nye kollektive aftaler og til ikke at forny de eksisterende. AC fraråder dansk opbakning til de af Kommissionen foreslåede ændringer. AC fraråder desuden indførelsen af de to nye arbejdstidsbegreber, da betydningen og rækkevidden af dem skaber betydelig usikkerhed og uklarhed. Hvis de nye tidsbegreber alligevel fastholdes, skal AC som et minimum anmode om, at usikkerheden om begrebernes indbyrdes sammenhæng, herunder hvorvidt inaktiv kan betragtes som hviletid, afklares, inden et endeligt direktiv vedtages. I relation til forslaget om udvidelsen af referenceperioden finder AC, at fravigelse fra hovedreglen om en fire måneders referenceperiode kun bør kunne ske på basis af aftaler mellem parterne. AC finder endvidere forslaget om kompenserende hviletid meget uheldigt, da det vil

kunne medføre urimeligt lange og helbredstruende arbejdsperioder for lønmodtagere. s. 14/34
AC mener, at en sådan bestemmelse helt bør udgå, da referenceperioderne allerede i dag kan udvides efter nærmere aftale. I forhold til ”opt out”-en ser AC positivt på, at Kommissionen har søgt at stramme op på anvendelsen heraf, men foretrækker, at muligheden helt fjernes. Efter AC’s opfattelse sættes arbejdstiden reelt op til 65 timer om ugen, og de beskyttelsesforanstaltninger, direktivet opstiller, er intet værd. Som minimum foreslår AC, at arbejdsgiver tillægges bevisbyrden for, at betingelserne for at anvende ”opt out”-en er iagttaget.

Det Kommunale Kartel (KK) finder det overordnet uacceptabelt, at Kommissionen i et arbejdsmiljødirektiv foreslår forringelser af lønmodtagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold. KK vurderer, at denne nye praksis ikke er i overensstemmelse med traktatens mål. Mere konkret betragter KK forslaget om kompenserende hviletid som en klar forringelse. KK foreslår, at direktivet som minimum bør indeholde bestemmelser om, hvor ofte en hvileperiode kan udskydes, og om det kan gælde flere dage i træk. Udskydelsesmuligheden i så lang en periode er dybt kritisabel under hensyn til den enkeltes sundhed og sikkerhed.”

KL hilser Kommissionens forslag velkomment. KL fremhæver vigtigheden af, at de nye definitioner og bestemmelser om hviletid i forslaget gennemføres. KL opfordrer til, at eventuelle mindre problemer, der måtte blive påpeget, ikke kommer til at dominere den danske holdning til forslaget.

LO er overordnet af den opfattelse, at direktivforslaget er et skridt i den forkerte retning. De nye definitioner vil ifølge LO gøre det vanskeligere at skabe sammenhæng mellem arbejds- og familieliv, og det vil rejse nye fortolkningsspørgsmål. Hvis det skulle være muligt at definere rådighedstid som andet end arbejdstid, bør det ikke kunne ske uden hjemmel i kollektiv overenskomst. LO er betænkelig ved muligheden for at udskyde afvikling af kompenserende hviletid i op til 72 timer, da en sådan forringelse af arbejdstidsreglerne vil kunne medføre, at lønmodtagere får endog meget lange arbejdsperioder uden hvil. LO tager skarp afstand fra forslaget om, at referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid skal kunne udvides til 12 måneder ved lov alene efter konsultation med arbejdsmarkedets parter, da en sådan mulighed vil svække incitamentet til at indgå kollektive overenskomster. Dog finder LO, at de foreslåede præciseringer omkring referenceperioden er hensigtsmæssige. Efter LO’s opfattelse burde direktivforslaget indeholde en udfasning af ”opt out’ en” frem for blot en mindre indskrænkning heraf. Det er således uacceptabelt, at det fortsat er muligt at have en ugentlig arbejdstid på 65 timer på det europæiske arbejdsmarked, og LO tager det for givet, at ”opt out’ en” heller ikke vil blive udnyttet i Danmark fremover.

Amtsrådsforeningen (ARF) mener overordnet, at Kommissionens forslag er et konstruktivt forsøg på at rette op på de problemer, som SIMAP- og Jaegerdommen skabte for arbejdstilrettelæggelsen i blandt andet sygehusvæsenet og på sociale døgninstitutioner. ARF vurderer, at indførelsen af begrebet inaktiv tid under vagt er helt essentielt for at imødegå nogle af de problemer, som EF-domstolens afgørelser skabte for varetagelsen af den offentlige service i Danmark. ARF støtter derfor varmt Kommissionens forslag om indførelse af begrebet inaktiv tid. ARF finder endvidere, at forslaget om kompenserende hviletid vil genindføre den fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen, som ikke mindst er vigtig i perioder med eksempelvis vakanter stillinger, ferieafholdelse eller sygdom blandt personalet. ARF hilser ligeledes Kommissionens forslag om udvidelse af referenceperioden velkomment, da også det vil bidrage til at sikre fleksibiliteten. Endelig finder ARF det vigtigt, at forslaget om en stramning af ”opt out”-mulighederne ikke kommer til at blokere for gennemførelsen af Kommissionens øvrige ændringsforslag.

Tidligere forelæggelser

s. 15/34

Kommissionens oprindelige ændringsforslag har været forelagt Folketingets Europa-udvalg til forhandlingsoplæg forud for rådsmødet den 7. december 2004, hvor et flertal var imod regeringens forhandlingsoplæg, og til orientering forud for Rådsmødet den 3. marts 2005. Regeringen forelagde igen et forhandlingsoplæg i sagen for Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 2. juni 2005, hvor et flertal var imod regeringens forhandlingsoplæg. Endelig forelagde regeringen på baggrund af Kommissionen reviderede ændringsforslag af 31. maj 2005 et forhandlingsoplæg for Folketingets Europaudvalg den 11. november 2005, hvor et flertal støttede regeringens oplæg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Med de to nævnte domme skal også de danske regler forstås på en måde, der giver vanskeligheder omkring tilrettelæggelsen af vagter, placeringen af hviletid og bemandingsmæssige forhold i visse brancher.

De nye definitioner og bestemmelserne om forening af arbejds- og familieliv vil skulle indarbejdes i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet. En eventuel udvidelse af referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid vil kunne gennemføres med hjemmel i § 9, som bemyndiger ministeren til efter forhandlinger med arbejdsmarkedets parter at fastsætte nærmere regler vedrørende udnyttelse af direktivets undtagelsesmuligheder.

Hvis direktivforslaget vedtages vil der endvidere skulle foretages ændringer i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv.

En vedtagelse af direktivforslagets bestemmelse om, at der ikke kan afvikles hviletid i inaktiv rådighedstid, vil betyde, at visse gældende danske overenskomster ikke vil kunne opretholdes.

Samfundsøkonomiske konsekvenser og konsekvenser for de offentlige finanser

Forslaget - især bestemmelsen om, at der ikke kan afvikles hviletid i inaktiv rådighedstid - vurderes at have samfundsøkonomiske konsekvenser og konsekvenser for de offentlige finanser, hvis det vedtages i den foreliggende form.

Den fortolkning af direktivet som gældende pr. lønmodtager, som Kommissionen med den tilføjede betragtningstekst lægger op til, vil i yderste konsekvens kunne have vidtrækkende konsekvenser for fleksibiliteten på det offentlige, så vel som det private, arbejdsmarked og dermed også konsekvenser for de offentlige finanser.

Hvis der ikke vedtages et ændringsdirektiv, vil domstolens fortolkning af arbejdstidsdirektivet i SIMAP og Jaeger stå fast som gældende ret. Uden at omfanget kan angives præcist kan det slås fast, at det også vil have samfundsøkonomiske konsekvenser og konsekvenser for de offentlige finanser, f.eks. i forhold til sundhedssektoren, hvis kompenserende hviletid skal afvikles straks og hvis inaktiv rådighedstid skal medregnes til arbejdstiden. Omfanget af konsekvenserne vil blandt andet afhænge af, om der indføres opt-out i Danmark, hvis ikke direktivet ændres.

Europa-Parlamentet

Forslaget har været igennem første læsning i Europa-Parlamentet, som den 11. maj 2005 har vedtaget en række ændringsforslag til det tidligere direktivforslag. En del af disse ændringsforslag genfindes i Kommissionens reviderede forslag af 31. maj 2005. Det er ikke klart, om

Europa-Parlamentet finder, at dets ændringsforslag i tilstrækkelig grad er imødekommet med Kommissionens reviderede forslag.

s. 16/34

Blandt Europa-Parlamentets næsten 200 ændringsforslag kan fremhæves forslagene om, at adgangen til opt out afskaffes i løbet af 36 måneder, og at loftet over den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid skal anskues i forhold til samtlige en lønmodtagers ansættelsesforhold. Det er eksempler på, at Europa-Parlamentet generelt har lagt mere vægt på arbejdstagerbeskyttelse og mindre vægt på fleksibilitet end det, der var lagt op til i Kommissionens oprindelige forslag til ændringsdirektiv.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Efter regeringens opfattelse er Kommissionens reviderede forslag ikke noget fremskridt i forhold til det oprindelige ændringsforslag. Det gælder såvel i forhold til løsning på de problemer, som EF-domstolens afgørelser har skabt inden for blandt andet sundhedssektoren, som i forhold til spørgsmålet om fortolkning en af direktivet bestemmelser som gældende pr. kontrakt eller pr. lønmodtager.

Konkret vurderes det fra regeringens side, at forslaget om, at der ikke skal kunne afvikles hviletid i den inaktive rådighedstid, ikke er tilstrækkeligt fleksibelt til, at gældende danske overenskomster kan opretholdes. Endvidere vurderes det, at forslaget om, at kompenserende hviletid skal afholdes inden for en rimelig frist, ikke giver den ønskede sikkerhed for, at kompenserende hviletid kan udskydes i nødvendigt omfang. I den forbindelse kan det anføres, at EF-Domstolen i Jaeger-dommen fastslog, at kompenserende hviletid skulle afvikles straks.

Direktivet indebærer i dag en vis tvetydighed med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt bestemmelserne skal fortolkes som gældende pr. kontrakt eller pr. lønmodtager. Kommissionens forslag om en tilføjelse i betragtningsteksten om, at minimumsforskrifterne finder anvendelse på alle arbejdstagere, vurderes ikke i sig selv at være problematisk. Men Kommissionen tilkendegav i forbindelse med fremsættelsen af forslaget, at denne betragtningstekst imødekom Europa-Parlamentets ændringsforslag om, at arbejdstiden summeres i tilfælde af flere ansættelsesforhold, og at direktivet hele tiden har skullet anskues som gældende pr. lønmodtager og ikke i forhold til det enkelte ansættelsesforhold. En sådan fortolkning vurderes at ville skabe vanskeligheder i medlemsstaterne og have vidtrækkende konsekvenser for de europæiske arbejdsmarkeder. Det er vanskeligt at se, hvordan direktivet i så fald skal kunne håndhæves i praksis.

Det britiske formandskabs kompromisforslag af 21. november 2005 synes umiddelbart at skabe mulighed for en indfrielse af regeringens prioritet om at lovliggøre gældende danske overenskomster, men bringer ikke i sig selv spørgsmålet om pr. lønmodtagerfortolkningen nærmere en løsning i overensstemmelse med danske interesser.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Der har hidtil været tre hovedgrupperinger blandt medlemsstaterne. En gruppe medlemsstater har talt for en afskaffelse eller udfasning af adgangen til opt out. En anden gruppe har ønsket at bibeholde adgangen til opt out og har lagt vægt på fleksibilitet, mens en tredje gruppe har placeret sig imellem de to andre.

Pr. lønmodtager-fortolkningen, som et flertal af medlemslandene formentlig vil være imod, kan dog få en vis betydning for medlemsstaternes holdninger til opt out'en fremover, hvis den knæses. Det kan fx tænkes, at flere lande vil støtte bibeholdelse af adgangen til opt

out, hvis reglerne fremover skal anskues i forhold til den enkelte lønmodtager frem for i forhold til det enkelte ansættelsesforhold. s. 17/34

Det britiske formandskabs forslag af 21. november 2005 vil næppe kunne tilfredsstille den gruppe af lande, som har talt for en afskaffelse eller udfasning af opt out'en.

Afstemning

Det er formandskabets klare intention at forsøge at nå frem til politisk enighed om en fælles holdning på rådsmødet. Situationen er dog endnu uafklaret. Sagen har været blokeret i Rådet af to solide blokerende mindretal. I tilfælde af afstemning forventes Danmarks stemme ikke at være udslagsgivende.

5. (Evt.) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet – PROGRESS (KOM(2004)488) s. 18/34

- Delvis politisk enighed.

Revideret samlenotat i forhold til tidligere fremsendt samlenotat forud for rådsmødet (beskæftigelses- og socialministre) den 3.-4. marts 2005.

Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag om et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet med henblik på en forenkling og rationalisering af fællesskabets eksisterende programmer og procedurer. Europa-Parlamentet afgav sin udtalelse i september 2005. Kommissionen fremlagde sit ændringsforslag i oktober 2005. Forslaget er forhandlet på plads i Socialgruppen og Coreper, hvor man har accepteret hovedparten af ændringsforslagene. Forslaget indebærer ikke en udvidelse eller indskrænkning af de eksisterende midler. Budgettet og fordelingen heraf på de enkelte elementer i programmet kan dog først vedtages, når EU's samlede budget for 2007-2013 er vedtaget. Derfor har formandskabet alene lagt op til en delvis politisk enighed på rådsmødet.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet, KOM(2004)488 af 14. juli 2004. Forslaget blev modtaget i Rådet den 27. august 2004. Forslaget har hjemmel i TEF, særligt art. 13, art. 129 og art. 137, som indebærer fælles beslutningstagen med Europaparlamentet (art.251).

Kommissionen foreslår i begrundelsen, at man med henblik på gennemførelse af en forenkling og rationalisering i forhold til den nuværende situation og under hensyntagen til de forskellige beslutningsprocedurer opdeler de beskæftigelsesmæssige og social- og arbejdsmarkedspolitiske aktiviteter i to hovedområder, som hver især er omfattet af en budgetpost og baseret på individuelle beslutningsprocesser:

1. Det første område vil have form af et integreret **program** for beskæftigelse og social solidaritet (Progress), som dækker perioden 2007-2013. Det vil blive vedtaget ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse og vil blive beskrevet i det følgende. I dette program indgår fire specifikke EF-handlingsprogrammer, som på nuværende tidspunkt støtter gennemførelsen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, samt en række budgetposter, der vedrører arbejdsvilkår. Det finansielle tilskud vil beløbe sig til 628,8 mio. EUR over hele perioden.

2. Det andet område med titlen ”**Fortsat social dialog, arbejdstagernes fri bevægelighed samt undersøgelser og særlige rapporter vedrørende det sociale område**” vil blive behandlet i en separat meddelelse, da der ikke er behov for nogen retsakt. Dette aktivitetsområde vil dække udgifter, der er baseret på eksisterende forordninger og de selvstændige beføjelser, som traktaten tillægger Kommissionen, og som bekræftes i finansforordningens artikel 49, stk. 2, litra c), og gennemførelsesbestemmelsernes artikel 33, stk. 1. Den anden budgetpost vil beløbe sig til 479,9 mio. EUR i perioden 2007-2013.

Indhold

Det overordnede formål er ifølge Kommissionen at styrke Kommissionens rolle som initiativtager til forslag vedrørende EU-strategier, gennemførelse og opfølgning af EU's målsætninger og omsættelse heraf i nationale politikker. Endvidere ønsker Kommissionen hermed en sik-

ring og opfølgning af, at EU's lovgivning anvendes på sammenhængende vis i hele Europa, at fremme samarbejds- og koordineringsmekanismer mellem medlemsstaterne og samarbejdet med organisationer, som repræsenterer civilsamfundet. s. 19/34

Denne overordnede målsætning søges virkeliggjort ved hjælp af en række **generelle målsætninger**:

1. Forbedring af kendskabet til og forståelsen af de forhold, der er fremherskende i medlemsstaterne (og i andre deltagerlande) gennem analyser, evaluering og nøje overvågning af politikker.
2. Støtte til udvikling af statistiske redskaber og metoder samt fælles indikatorer inden for de områder, der dækkes af programmet.
3. Støtte til og overvågning af gennemførelsen af EU-lovgivningen og politiske målsætninger i medlemsstaterne samt vurdering af disses betydning.
4. Fremme af netværk, gensidige læringsprocesser og bestemmelse og spredning af god praksis på EU-plan.
5. Forbedring af de berørte parter og offentlighedens kendskab til de EU-politikker, der forfølges under hver enkelt af de 5 sektioner.
6. Forøgelse af de vigtigste EU-netværks evne til at fremme og støtte EU-politikker.

Målsætningerne for hver enkelt sektion er sluttelig blevet omsat til operationelle målsætninger, der svarer til de forskellige støttetyper (analytiske og gensidige læringsaktiviteter, oplysnings- og formidlingsaktiviteter, støtte til de centrale berørte parter) henhørende under hvert enkelt politikområde. De operationelle målsætninger vil svare til behovet for at gennemføre aktioner, som finansieres på kommissionsplan og er rettet mod specifikke aktører, der har behov for at træffe foranstaltninger i denne sammenhæng.

Programmet vil blive inddelt i fem sektioner svarende til de fem vigtigste aktivitetsområder:

1. Beskæftigelse
2. Social beskyttelse og integration
3. Arbejdsvilkår
4. Bekæmpelse af forskelsbehandling og forskelligartethed
5. Ligestilling mellem mænd og kvinder.

Den foreslåede tilgang vil medføre, at antallet af budgetposter (ekskl. agenturer), som forvaltes direkte af Kommissionen, reduceres fra 28 til 2 på det beskæftigelsesmæssige og det social- og arbejdsmarkedspolitiske område. Én enkelt rådsafgørelse vil erstatte den række forskellige afgørelser, der findes på nuværende tidspunkt. Dette vil i stort omfang forenkle beslutningsprocessen. Bortset fra en betragtelig reduktion af antallet af budgetposter vil der også blive opnået rationalisering gennem reduktion og harmonisering af anvendelsesområdet for de nuværende fire EF-handlingsprogrammer. I forbindelse med gennemførelsen af programmet vil Kommissionen blive bistået af ét enkelt programudvalg i stedet for fire.

Rationaliseringen vil også være til gavn for slutbrugerne, da den øger instrumenternes synlighed, klarhed og sammenhæng. Potentielle støttemodtagere vil finde det lettere at søge om

støtte under de forskellige sektioner i det nye program takket være den standardiserede tilgang og de harmoniserede gennemførelsesbestemmelser. Da ét enkelt projekt kan vedrøre målsætningerne i mere end en af sektionerne i programmet, får slutbrugeren således en ”one stop shop”.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om et forslag til et fællesskabsprogram, som blandt andet sigter mod en forenkling og rationalisering af eksisterende programmer, vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Der findes ingen danske regler på området.

Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

LO giver udtryk for bekymring for, at en sammenlægning af programmerne kan betyde en reducere af det samlede budget for initiativer på dette område. LO er opmærksomme på, at de finansielle rammer for 2007-2013 først fastlægges, når der indgås forlig om det samlede budget. LO lægger vægt på, at arbejdsmarkedet og det sociale område bør have en høj prioritet for Danmark i de kommende budgetforhandlinger. Herudover har LO den bemærkning, at arbejdsmarkedets parter bør nævnes som centrale aktører i direktivforslagets *punkt 9c*.

Amtsrådsforeningen støtter forslaget om at etablere et EU-fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet og ser positivt på den foreslåede forenkling i forhold til EU's støtteprogrammer generelt. Amtsrådsforeningen er enig i behovet for større gennemsækelighed med hensyn til støttemuligheder i EU og støtter derfor målsætningen om at etablere en ”one stop shop” i forbindelse med Progress-programmet til gavn for mulige ansøgere. Amtsrådsforeningen noterer samtidig, at Kommissionen og medlemsstaterne forpligter sig til at sikre sammenhæng mellem aktioner, der iværksættes under Progress-programmet og andre EU-støtteprogrammer, især den Europæiske Socialfond.

I lyset af programmets begrænsede finansielle ressourcer finder Amtsrådsforeningen det vigtigt at inddrage lokale og regionale myndigheder i gennemførelsen af programmet, eftersom de har et formelt ansvar som relativt store arbejdsgivere ude i landet og fordi, der skal skabes sammenhæng på lokalt og regionalt niveau mellem flere indsatsområder, der påvirker beskæftigelsesudviklingen.

De danske invalideorganisationer henleder opmærksomheden på, at personer med handicap ofte oplever forskelsbehandling, hvorfor Progress er meget vigtigt for handicaporganisationerne. Det er DSI's vurdering, at den samlede budgetline er utilstrækkelig i forhold til det vigtige og meget komplekse område programmet adresserer. DSI udtrykker ligeledes bekymring over, at nationale NGO'er ikke direkte, jf. artikel 10, er omfattet af adgangen til at søge programmet. Det er vigtigt, at alle relevante lokale aktører kan tage initiativer med udgangspunkt i Progress. Man mener, det bør understreges, hvilke forpligtelser Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene (Dublin) og Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur (Bilbao) har i forhold til f.eks. ligebehandling for personer med handicap. Afsluttende opfordrer DSI til, at Progress også knyttes an til artikel 26 i Charteret om grundlæggende rettigheder, så det bliver muligt at lave benchmarking, erfaringsudveksling mv. på relevante områder, som ikke direkte er omfattet af artikler om bekæmpelse af forskelsbehandling.

Europa-Parlamentets udtalelse

s. 21/34

Europa-Parlamentet afgav sin udtalelse efter førstebehandlingen i september 2005 med 72 ændringsforslag. Europa-Parlamentets ændringsforslag er i vidt omfang blevet accepteret af Kommissionen og i rådsregi, idet man vurderede, at ændringsforslagene forbedrede Kommissionens forslag og bevarede forslagets mål og politiske gennemførlighed. De accepterede ændringsforslag omfattede bl.a. understregning af betydningen af ligestilling mellem mænd og kvinder, beskæftigelsesstrategien, balance mellem arbejdsliv og familieliv, brugen af statistikker og indikatorer opdelt efter køn og aldersgrupper samt arbejdsmarkedets parters og NGO'ers centrale rolle.

Endvidere foreslog Europa-Parlamentet, at der blev tilrettelagt et årligt forum for alle berørte aktører mhp evaluering af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden og af de enkelte programsektioner, at den årlige fordeling af midlerne mellem programmets forskellige elementer skulle ske i forbindelse med den årlige budgetprocedure (i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet) samt en række ændringsforslag til selve fordelingen af midlerne. Disse forslag blev ikke accepteret i rådsregi. Vurderingen af sidstnævnte forslag blev udskudt til EU's finansielle perspektiver var vedtaget.

Tidligere forelæggelser

Folketingets Europaudvalg modtog et samlenotat i sagen forud for rådsmødet den 3.-4. marts 2005.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

De nærmere forhandlinger om de finansielle perspektiver for perioden 2007-2013 er i gang. Det forventes, at Danmark fortsat vil finansiere omkring to pct. af de samlede udgifter til EU. Formandskabet sigter efter, at DER i juni 2005 opnår enighed om de overordnede finansielle rammer for 2007-2013. Den samlede ramme er meldt ud samtidig med ca. 60-70 programforslag, hvoraf Kommissionens forslag til Progress er et. Beløbsstørrelserne i forslaget må betragtes som vejledende, og beløbene kan udelukkende afsættes under forudsætning af, at der er bevillingsmæssig dækning herfor, når forhandlingerne om de samlede finansielle perspektiver for perioden 2007-2013 er tilendebragt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte det forslag, som nu foreligger efter forhandlingerne om Europa-Parlamentets ændringsforslag, idet man ser positivt på den foreslåede forenkling i forhold til EU's støtteprogrammer generelt.

Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdning

De øvrige medlemslande kan ligeledes tilslutte sig det forslag, som nu foreligger.

Afstemning

Det foreliggende forslag forventes vedtaget, idet de udestående problemstillinger er løst.

6. Kommissionens forslag til nyt direktiv om gennemførelse af princippet om lige muligheder og ligebehandling af mænd og kvinder i spørgsmålet om arbejde og beskæftigelse (recastdirektivet)

s. 22/34

- Politisk enighed

Opdatering af tidligere fremsendt samlenotat forud for rådsmødet i december 2004.

Resumé

Recastdirektivet er en sammenskrivning af seks kønsligestillingsdirektiver med henblik på at forenkle og harmonisere direktiverne i ét direktiv. Recastdirektivet giver som noget nyt navnlig anledning til at indføre en godtgørelsesbestemmelse på ligelønsområdet. Formandskabet sigter mod politisk enighed på rådsmødet.

Baggrund

Kommissionens forslag til nyt direktiv om gennemførelse af princippet om lige muligheder og ligebehandling af mænd og kvinder i spørgsmålet om arbejde og beskæftigelse (recastdirektivet) (KOM(2004)279) skal behandles på Rådsmødet den 8. december 2005.

Der var politisk enighed i Rådet ved rådsmødet i december 2004. Kravet til vedtagelse er kvalificeret flertal.

Direktivforslaget har hjemmel i EF-traktatens artikel 141, stk. 3. Formålet med direktivet er at forenkle, modernisere og forbedre EU-lovgivningen om ligebehandling af mænd og kvinder ved at samle de gældende bestemmelser fra 6 direktiver i én retsakt. Ligeledes er formålet, at ligestillingslovgivningen gøres mere klar og effektiv.

Sammenskrivningen omfatter følgende 6 direktiver:

- Ligelønsdirektivet 75/117/EØF
- Ligebehandlingsdirektivet 76/207/EØF som ændret med direktiv 2002/73/EF om ligebehandling for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse og forfremmelse og arbejdsvilkår
- Direktiv 86/378/EØF som ændret ved direktiv 96/97/EF om ligebehandling i erhvervstilknyttede pensionsordninger
- Direktiv 97/80/EF om bevisbyrde i sager om forskelsbehandling pga. køn.

Recastformatet anvendes, når der skal vedtages ny lovgivning, der indeholder både allerede eksisterende lovgivning og nye elementer. Den omstændighed, at Kommissionen har anvendt det såkaldte "recast-format", er en indikation af, at Kommissionen forudser ændringer i retstilstanden, men samtidig skal godtgøre, at ændringerne kun er af mindre omfang.

Den 6. juli 2005 fremsatte Parlamentet en lang række ændringsforslag (dok. 10811/05), og på baggrund heraf udarbejdede Kommissionen et ændringsforslag, som medtog en del af parlamentets forslag. Efter drøftelser i Rådet og med Parlamentet er Rådet, Kommissionen og Parlamentet nået frem til et kompromisforslag, som menes at kunne tilfredsstille alle parter.

Parlamentet har særligt lagt vægt på, at der sendes et signal, om at sammenhængen mellem familie- og arbejdsliv har prioritet. Kommissionen vil derfor indføje en evaluering af situationen i medlemsstaterne om forældreorlov i den såkaldte roadmap for kønsligestilling.

Derudover har Parlamentet lagt vægt på, at der udarbejdes mere kønsligestillingsstatistik. Der sker allerede meget på dette område i medlemsstaterne, så derfor har kompromisset også væ-

ret, at Rådet har lagt vægt på, at det var det arbejde, der allerede var i gang, der skulle fortsættes. s. 23/34

Rådet har også påset, at Parlamentets ændringsforslag holdt sig inden for recastformatet. Det er vigtigt også af hensyn til senere sammenskrivning af direktiver, at både Parlamentet; Kommissionen og Rådet accepterer, hvad recastformatet indeholder og således ikke forsøger at tilføje mere substantielle ændringer.

Direktivets indhold

Afsnit I. Almindelige bestemmelser

Afsnittet indeholder direktivets overordnede formål og definitioner, som er samlet fra de eksisterende ligebehandlingsdirektiver.

Det bemærkes:

- at artikel 2 e (definition af ”løn”) er ny. Definitionen er i overensstemmelse med dansk fortolkning af ligelønsbegrebet og vil ikke ændre dansk retstilstand.
- at forslaget tidligere indeholdt en artikel 3 om anvendelsesområdet og personkreds. Indholdet heraf er nu flyttet til kapitel 2 i de særlige bestemmelser. Bestemmelsen, som var hentet fra direktivet om erhvervstilknyttede pensionsordninger 96/97/EØF, har nu - som tidligere - kun betydning for de erhvervstilknyttede pensionsordninger.

Afsnit II. Særlige bestemmelser

Dette afsnit omfatter tre kapitler:

1. *Forbudet mod direkte og indirekte diskrimination (ligelønsprincippet)*
Forbudet i artikel 4 er i overensstemmelse med ligelønsdirektivet (75/117/EØF).
2. *Ligebehandling i forbindelse med de erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger*
Kapitlet svarer i alt væsentligt til de eksisterende direktivregler om ligebehandling i erhvervstilknyttede pensionsordninger (86/378/EØF som ændret ved 96/97/EF). Som en nyskabelse udstrækkes reglerne til at omfatte pensionsordninger for en særlig gruppe offentligt ansatte lønmodtagere, herunder tjenestemænd, jf. artikel 6, stk. 2. Bestemmelsen har været forelagt Finanstilsynet og Personalestyrelsen uden indvendinger og anses derfor ikke at ændre den danske retstilstand.
3. *Ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsfremmende uddannelse, forfremmelse og arbejdsvilkår.*
Kapitlet svarer i alt væsentligt til de eksisterende direktivregler herom.

Afsnit III. Horisontale bestemmelser

Afsnittet indeholder generelle bestemmelser om retsmidler, håndhævelse, bevisbyrde og organer til fremme af ligebehandling mv. Afsnittet omfatter både ligeløn, erhvervstilknyttede pensionsordninger og ligebehandling, hvor pligterne gælder alle tre områder. Dette er nok gældende allerede i dag for alle tre områder, da der i sager anlagt ved EF-Domstolen altid henvises til alle relevante direktiver og traktatbestemmelser. Derfor har reglerne om f.eks. bevisbyrde, retsmidler og godtgørelse altid kunnet påberåbes inden for alle tre områder.

Opmærksomheden henledes på artikel 18, hvorefter en forskelsbehandlet person har ret til compensation. Bestemmelsen er ikke ny, men stammer fra ændringen af ligebehandlingsdirektivet (2002/73 EF). Ligebehandlingsloven har da også siden vedtagelsen i 1978 indeholdt en bestemmelse om godtgørelse. Med recastdirektivet aktualiseres imidlertid et behov for og-

så at indføre en godtgørelsesbestemmelse i ligelønsloven og i loven om erhvervstilknyttede pensionsordninger udover de eksisterende godtgørelsesbestemmelser, som kun omfatter repressalier. s. 24/34

Gældende dansk ret

Området er reguleret i ligebehandlingsloven, i ligelønsloven og i loven om erhvervstilknyttede pensionsordninger.

Høring

Forslaget har tidligere været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Arbejdsgiversiden (DA, KL og Amtsrådsforeningen) forholdt sig kritisk til recast-formatet, særligt fordi forslaget kunne indebære indførelse af nye regler.

Fra lønmodtagerside kunne LO tilslutte sig sammenskrivningen, indarbejdelsen af retspraksis og forenklingen af reglerne på ligebehandlingsområdet, herunder fælles definitioner, sanktioner og bevisbyrderegler. FTF kunne generelt tilslutte sig formålet.

Tidligere forelæggelser

Direktivet har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 3. december 2004

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som det fremgår af gennemgangen, vurderes direktivforslaget kun i mindre omfang at påvirke den danske retstilstand.

Artikel 18 om godtgørelse eller erstatning vurderes at aktualisere et behov for at indføre en godtgørelsesbestemmelse i ligelønsloven og i loven om erhvervstilknyttede pensionsordninger. Det vurderes dog samtidig på baggrund af retsudviklingen, at eventuelle sager om spørgsmålet ved EF-Domstolen i ligeløns- eller pensionsager kunne føre til samme forpligtelse.

Forslaget forventes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at få samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Direktivforslaget kan accepteres i den udformning, der foreligger nu.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Det fremgik af Coreper-mødet den 23. november 2005, at alle medlemslande kunne tilslutte sig det foreliggende forslag.

Afstemning

Lovforslaget forventes vedtaget uden problemer.

7. Direktivforslag om overførelse af supplerende pensionsrettigheder

s. 25/34

- Information fra Kommissionen
- Information fra formandskabet.

Opdatering af grundnotat fremsendt til Folketingets Europaudvalg i november 2005.

Resumé

Kommissionen har den 20. oktober 2005 fremlagt forslag til direktiv om forbedring af mulighederne for at medtage supplerende pensionsrettigheder. Det er kommissionens opfattelse, at manglende muligheder for flytning af pensionsrettigheder udgør en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed. Forslaget lægger bl.a. op til minimumsregler for tidspunktet for opnåelse af rettigheder. Herudover lægger forslaget op til, at lønmodtageren får ret til at vælge at beholde sin tidligere pensionsordning eller overføre denne til et andet pensionsinstitut ved jobskifte inden- eller udenfor landets grænser. I Danmark kan der som følge af Jobskifteaftalen i de fleste tilfælde ske flytning af pensionsmidler ved indenlandsk jobskifte, når der er tale om bidragsdefinerede ordninger. De ydelsesdefinerede ordninger, som fx de kommunale tjenestemandspensioner frembyder særlige problemer. Det er fortsat uafklaret, om der med forslaget ønskes en mulighed for at medtage de konkret erhvervede rettigheder eller blot den værdi/den kapital, som modsvarer disse rettigheder. Herudover rejser forslaget en række spørgsmål i forhold til det danske aftalesystem og ikke mindst det danske pensionskattesystem. Formandskabet og Kommissionen vil orientere om forslaget på rådsmødet.

Baggrund

Kommissionen har den 20. oktober 2005 fremlagt et direktivforslag om forbedring af mulighederne for at medtage supplerende pensionsrettigheder (KOM (2005) 507 final). Forslaget har hjemmel i EU traktatens art. 42 og 94, hvilket indebærer at forslaget skal vedtages med enstemmighed i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Forslaget har ikke tidligere været behandlet i Folketingets Europaudvalg eller Rådet.

Indhold

Formålet med forslaget er dobbelt. For det første ønskes det, at det sikres, at reglerne om supplerende pensionsrettigheder ikke begrænser arbejdskraftens fri bevægelighed på tværs af landegrænser. For det andet ønskes lønmodtagernes mobilitet fremmet, også internt i medlemsstaterne.

Direktivforslaget er et minimumsdirektiv og fastsætter regler for overførelse af pensionsrettigheder i forbindelse med jobskifte både i den grænseoverskridende situation og i den nationale situation.

Direktivforslaget gælder for supplerende pensionsordninger bortset fra de ordninger, der er omfattet af forordning 1408/71.

Direktivforslaget indeholder en lang række definitioner, der relaterer sig til pensionsordninger. Heri defineres supplerende pensionsordninger som enhver erhvervsmæssig baseret ordning, der er etableret i overensstemmelse med national lovgivning og praksis.

Efter forslaget skal medlemsstaterne sikre følgende:

- At alle bidrag tilbagebetales eller overføres, hvis et ansættelsesforhold afsluttes, og pensionsrettigheder endnu ikke er optjent.

- At aldersgrænsen for opnåelse af pensionsrettigheder ikke må være højere end 21 år. s. 26/34
- At anciennitetskrav for medlemskab af en pensionsordning højst må udgøre et års ansættelse.
- At en lønmodtager optjener pensionsrettigheder efter højst to års medlemskab af en pensionsordning.

Det foreslås endvidere, at medlemsstaterne skal vedtage foranstaltninger, der skal sikre en rimelig tilpasning af hvilende pensionsrettigheder for at undgå, at udgående medlemmer straffes.

Den centrale bestemmelse i forslaget artikel 6 indeholder en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at en lønmodtager efter anmodning senest 18 måneder efter afslutning af beskæftigelse skal have overført alle pensionsrettighederne enten inden for medlemsstaten eller til en anden medlemsstat, hvis lønmodtageren ikke er omfattet af samme pensionsordning i det nye job.

Efter forslaget skal medlemsstaterne i overensstemmelse med national praksis sikre, at den udgående lønmodtager ikke straffes aktuarmæssigt eller i øvrigt i forbindelse med fastsættelsen af værdien af de optjente rettigheder, der overføres.

Der fastsættes endvidere, at det modtagende selskab ikke må opstille betingelser for at modtage rettighederne, der som minimum skal bevares på samme niveau som hvilende pensionsrettigheder i overensstemmelse med direktivforslagets bestemmelse herom.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at der ikke opkræves uproportionale (set i forhold til længden af lønmodtagerens medlemskab af pensionsordningen) gebyrer for at flytte pensionsrettighederne.

Direktivforslaget opstiller endvidere et krav til medlemsstaterne om at sikre, at lønmodtagere informeres om, hvorledes en afslutning af ansættelsesforholdet vil påvirke deres pensionsrettigheder. Informationen skal afgives af den person, der forvalter pensionsordningen. Tilsvarende skal der på anmodning oplyses om: Betingelser for erhvervelse af pensionsrettigheder og effekten af disse i forbindelse med fratræden; forventede pensionsydelse ved fratræden; betingelser for bevarelse af hvilende pensionsrettigheder og betingelser for overførsel af erhvervede rettigheder.

Der opstilles et krav om, at informationen skal være skriftlig og i en forståelig form.

Direktivforslaget fastsætter, at mere gunstige overførelsesregler i de enkelte medlemslande vil kunne opretholdes, og at gennemførelsen af direktivet ikke berettiger til forringelse af eksisterende muligheder for overførsel af pensionsrettigheder.

Ifølge forslaget udløber fristen for implementering af direktivet den 1. juli 2008. Medlemsstaterne kan overlade det til arbejdsmarkedets parter at gennemføre direktivet i national ret.

Der er mulighed for forlængelse af implementeringsfristen med 60 måneder fra den 1. juli 2008 for så vidt angår artikel 4 (d) om det to-årige karenkrav for erhvervelse af pensionsrettigheder. Medlemsstaterne har endvidere mulighed for at undtage ”pay-as-you-go” ordninger, ”support relief funds” og virksomheder, der oparbejder reserver til pensioner fra anvendelsen

af direktivets artikel 6, stk. 1, for at tage højde for særlige betingelser, der er rimeligt s. 27/34 begrundet og sammenkædet med pensionsordningers finansielle bæredygtighed.

Danske regler

Langt de fleste arbejdsmarkedspensionsordninger er oprettet ved kollektive aftaler. Der er således ingen lovgivning med hensyn til evt. ret til at have en arbejdsmarkedspension. Reglerne for overførsel af pensionsrettigheder til andre pensionselskaber i forbindelse med overgang til anden ansættelse følger som minimum § 20, stk. 1 nr. 7 i lov om finansiell virksomhed, jf. nedenfor. Branchen har udarbejdet en jobskifteaftale, som gælder for de selskaber, der har tilsluttet sig aftalen. Stort set alle selskaber har tilsluttet sig Jobskifteaftalen.

Lov om finansiell virksomhed indeholder regler om forholdene for hvilende pensionsrettigheder og for beregning af tilbagekøbsværdier og fripolicer, jf. § 20, stk. 1 nr. 2. Efter lovens § 20, stk. 1 nr. 7, skal der endvidere ske anmeldelse af regler, hvorefter pensionsordninger med løbende udbetalinger tegnet eller aftalt som obligatoriske ordninger i et forsikringselskab eller en pensionskasse kan overføres fra eller til selskabet i forbindelse med overgang til anden ansættelse eller i forbindelse med virksomhedsoverdragelse eller virksomhedsomdannelse.

I henhold til lov om finansiell virksomhed § 21, stk. 1, gælder, at grundlaget for beregning af tilbagekøbsværdier og fripolicer skal være betryggende og rimelige over for den enkelte forsikringstager og andre berettigede efter forsikringsaftalerne. Ved jobskifte gælder lov om finansiell virksomhed § 20, stk. 1, nr. 7. Heraf fremgår med hensyn til omkostninger i forbindelse med en jobskifteoverførsel, at det er tilladt for det afgivende selskab at fastsætte et promillegebyr af depotet med en fast beløbsmæssig overgrænse eller et fast beløb. Det modtagende selskab kan ikke fastsætte noget gebyr.

Efter de danske pensionsbeskatningsregler er der fradrag for indbetalinger til pensionsordninger. Til gengæld beskattes udbetalinger på et senere tidspunkt.

Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at direktivforslaget bidrager til et af de bærende principper inden for EU, nemlig arbejdskraftens frie bevægelighed. En fælles ramme for reguleringen af overførsel af supplerende pensionsrettigheder vil fjerne visse barrierer for arbejdskraftens mobilitet inden for og over landegrænserne. Det er endvidere Kommissionens vurdering, at udviklingen på området for arbejdsbetingede supplerende pensionsordninger har en sådan transnational karakter samt at området undergår en sådan udvikling, at der er behov for en fælles referenceramme i form af et direktiv.

Regeringen kan som udgangspunkt tilslutte sig Kommissionens generelle vurdering. Der kan i øvrigt henvises til afsnittene nedenfor om regeringens foreløbige holdning og generelle forventninger til andre landes holdninger.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Følgende høringssvar er hidtil modtaget:

Amtsrådsforeningen (ARF) er enig i direktivets formål om at sikre de ansattes pensionsrettigheder, når de tager arbejde i et andet EU-land, men mener, at direktivforslaget går for langt og desuden indeholder utilsigtede spekulationsmuligheder i EU-landenes forskellige beskatningsregler. Ansattes pensionsrettigheder kan i stedet sikres ved, at medarbejderen bevarer sine optjente supplerende pensionsrettigheder i det land, den pågældende forlader, og når

pensionsbegivenheden indtræder, har ret til at oppebære pensionsydelsen i det land, s. 28/34 den pågældende medarbejder nu vælger at bosætte sig i. Den foreslåede beløbsoverførselsmodel giver for vide muligheder for spekulation i de forskellige beskatningsregler. ARF er endvidere optaget af at få afklaret, hvorvidt direktivet omfatter amtskommuner/regionernes tjenestemænd. Hvis det er tilfældet, vil det kræve en større tilpasning af det amtskommunale tjenestemandregulativ. Endelig har ARF betænkeligheder ved, at der ikke i direktivforslaget kan stilles krav til ydelsesmønstret i den pensionsordning, der overføres midler til. Således sikres den begunstigede ikke nødvendigvis en livslang ydelse, som ARF ellers lægger vægt på som et centralt socialt hensyn.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) finder det væsentligt at fjerne eller nedbryde barrierer for arbejdskraftens mobilitet i EU. Dog finder man, at visse dele af direktivforslaget vedrører interne forhold i medlemsstaterne, hvilket der tages afstand fra i henhold til nærhedsprincippet. DA fortolker direktivforslagets artikel 6, stk. 3 i lyset af definitionen af overførsel i artikel 3, litra j, hvorefter en arbejdsgiver kan overføre en sum, der repræsenterer de optjente rettigheder. Hvis DA's fortolkning ikke er korrekt, og direktivet som anført i notatet, stiller krav om at der sker en overførsel til en pensionsordning med identiske rettigheder, vil det være i strid med de danske regler på området (grundlagsrentebekendtgørelsen). DA finder det uacceptabelt, hvis direktivforslaget på denne måde sætter aftalefriheden og konkurrencen mellem institutionerne ude af kraft. Tilsvarende finder DA, at bestemmelsen i artikel 6, stk. 3 ikke må indebære, at de overførte medlemmer stilles markant bedre end nyoptagne medlemmer i ordningen. Muligheden for, at det modtagende pensionsinstitut kan behandle overførte medlemmer på samme måde som nyoptagne medlemmer skal stadig være til stede. Endelig finder DA det afgørende, at forslaget artikel 7 ikke pålægger pensionsinstitutionerne nye informationsforpligtelser, stiller nye krav til indholdet af information eller måden informationsforpligtelsen løftes på, samt at der ikke stilles krav om skriftlig information i direktivet.

Landsorganisationen i Danmark (LO) har i sit foreløbige høringssvar givet udtryk for en anerkendelse af behovet for en fælles EU-regulering. LO lægger vægt på, at direktivets konsekvenser undersøges grundigt samt at direktivets endelige udformning tager højde for det danske pensionssystem og det danske aftalesystem. LO opfordrer til at man undersøger direktivets konsekvenser for så vidt angår tilsagnsordninger, herunder særligt tjenestemandspensionssystemet samt hvilken indflydelse direktivet kan have på såkaldte hvilende rettigheder. LO hilser det i øvrigt velkomment, at direktivet sikrer en mere omkostningsfri overførelse blandt de selskaber der ikke er tilsluttet jobskifteaftalen. Det er LO's opfattelse, at det nuværende aftalegrundlag om pensionsmidler umiddelbart ikke tillader overførelse af rettigheder i forbindelse med grænseoverskridende jobskifte. LO ønsker at understrege, at der ikke må skabes tvivl om lønmodtagernes fremtidige pensionsforhold i forbindelse med grænseoverskridende jobskifte. LO ønsker derfor mulighed for at stille krav om, at pensionen alene kan overføres til en lignende ordning. LO bemærker, at man anser de danske skatteregler som en væsentlig barriere for overførelse ved grænseoverskridende jobskifte. LO ser ikke noget behov for at udvide personkredsen, der skal informeres om pensionsrettigheder. LO forslår, at et endeligt direktiv gennemføres ved kollektivt overenskomst, hvilket bør afspejle sig i formuleringen af artikel 9, stk. 1.

Finansrådet bemærker, at direktivforslaget formentlig kun vil have begrænset indflydelse for pengeinstitutionerne. Finansrådet henleder opmærksomheden på, at man savner en henvisning til pensionsbeskatningsloven, som også må formodes at skulle ændres som følge af direktivet. Finansrådet peger endvidere på, at rådgivning om overførsel af pensionsordninger landene imellem vil være meget tung, idet pensionsordningerne behandles uensartet inden for EU.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) støtter fastlæggelsen af en fælles EU-ramme for regulering for at sikre, at reglerne for supplerende pensionsordninger ikke begrænser den fri bevægelighed og mindsker lønmodtagernes muligheder for at opbygge tilstrækkelige pensioner. Direktivforslaget harmonerer umiddelbart med de allerede eksisterende overenskomster for den finansielle sektor i Danmark. FA henleder opmærksomheden på at sikre, at direktivforslaget åbner mulighed for, at arbejdsmarkedets parter fortsat kan indgå overenskomstaftaler på området for pensionsrettigheder. s. 29/34

FTF er generelt positivt stemt over for direktivet, der opsætter et fælles overordnet regelsæt og dermed til en vis grad kan øge den grænseoverskridende mobilitet på arbejdsmarkedet. Dog henledes opmærksomheden på den nuværende ordning med hvilende ordninger, som med direktivet ikke bør pålægges ringere betingelser end ved overflytning af hele ordningen. FTF peger på, at direktivforslaget indeholder specifikke detalregler, som snarere burde reguleres i national lovgivning. Af samme grund mener FTF endvidere, at forslaget til en vis grad strider mod subsidiaritetsprincippet, idet de store forskelle i EU-landenes pensionssystemer gør de nationale lovgivninger mere egnede til at varetage visse spørgsmål i direktivforslaget. Der peges også på vigtigheden af, at forslaget ikke griber ind i det danske kollektive overenskomsts system, herunder arbejdsmarkedspensionsordningerne. FTF finder forslagens krav om, at der ikke opkræves uproportionale gebyrer positivt og støtter endvidere tiltag, der kan være med til at forbedre informationen til den enkelte pensionsopsparer. Såfremt direktivet – mod forventning – skulle forringe eksisterende ordninger, kan FTF ikke støtte direktivforslaget.

Kommunernes Landsforening (KL) finder direktivets bagvedliggende hensyn om at forbedre mobiliteten på det europæiske arbejdsmarked positivt. Dog mener KL, at direktivforslaget indeholder en række uklarheder og uhensigtsmæssigheder bl.a. ved ikke at benytte sig af de tidligere søjle-begreber, der har været benyttet i de tidligere notater. Direktivet afgrænses negativt til forordning 1408, som i forvejen ikke er præget af stor klarhed. De indeholdte absolutte datoer for implementering skaber uklarhed om, hvor lang tid der reelt er til national implementering. Kommissionens omtale af Danmark i sit impact assessment angiver ingen løsningsmuligheder herfor. Artikel 6 er uhensigtsmæssigt i sit krav om pensionsoverførsel i forbindelse med jobskift – og der må kunne stilles betingelser til den pensionsordning, der overføres til, hvis artikel 6 ikke fjernes fra direktivet. Ellers risikerer man, at hele det danske offentlige arbejdsmarkedspensionssystem handicappes alvorligt. KL ser i øvrigt frem til en afgrænsning mellem aftaleimplementering og lovimplementering (som i arbejdstidsdirektivet) og ønsker bestemmelsen om aftaleimplementering i artikel 9, stk. 1 placeret således, at den også omfatter undtagelsesmulighederne i artikel 9, stk. 3.

Personalestyrelsen (som er hørt i egenskab af aftalepart på det statslige arbejdsmarked) er generelt positiv over for en regulering af området på EU-niveau. Pensioner, der ydes i henhold til reglerne om tjenestemandspensionslovgivningen, er dog undtaget fra direktivforslaget, idet de dækkes af forordning 1408/71. Personalestyrelsen peger på, at det ikke fremgår klart af direktivforslaget, hvorvidt der kan stilles krav til ydelsessammensætning mv. til den ordning, hvortil overførslen af pensionsrettighederne sker. Endelig vurderer Personalestyrelsen, at det vil være nødvendigt at lovgive på området i forbindelse med implementering af direktivet. Denne lovgivning bør indeholde mulighed for, at arbejdsmarkedets parter på det statslige område kan aftaleimplementere i fornødent omfang.

Akademikernes Centralorganisation finder, at der med direktivudkastet er taget et vigtigt skridt i retning af en bedre sikring af pensionsordningerne for vandrende arbejdstagere. AC finder, at direktivforslaget ikke synes at omfatte tilsagnsordninger, hvilket beklages. AC finder at det bør kortlægges hvor mange lande, der har tilsagnsordninger, og hvor stor en del af

arbejdsstyrken, der er omfattet af sådanne. AC beklager den lange tidshorisont for implementering. AC finder at artikel 6 ikke løser problemet om pensioners flytbarhed i den transnationale situation. AC tilslutter sig forslagets bestemmelser om informationspligt. s. 30/34

Forsikring og Pension har i deres høringssvar givet udtryk for skepsis overfor behovet for et direktiv på området. Årsagen til denne skepsis skal i ses lyset af de store forskelle på hvorledes supplerende pensionsordninger er sammensat i de forskellige lande. Det er F&P's opfattelse, at direktivet som udgangspunkt primært må tage sigte på ydelsesdefinerede ordninger. Det bør efter F&P's opfattelse afklares hvorvidt der skal overføres egentlige rettigheder eller om hvorvidt overførelsen alene drejer sig om kapitalværdi/reserve. Såfremt der er tale om det sidste mener F&P, at forslaget må anses som uproblematisk. Omvendt finder F&P, at såfremt artikel 6 skal fortolkes som en ret til overførelse af selve rettighederne vil dette være problematisk idet overførelse altid vil ske til et selskab hvor rettighederne er forskellige fra rettighederne i det afgivende selskab. Dette vil efter F&P's opfattelse være i strid med aftalefriheden, idet direktivet herved pålægger pensionsinstitutterne at udbyde identiske produkter.

Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Tidligere forelæggelse

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

I det omfang direktivet vil gøre det lettere at flytte sin pensionsformue til udlandet og ikke betale dansk skat ved udbetaling af pensionsformuen, vil der kunne være væsentlige provenutab.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at angive de samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige holdning

Grundlæggende kan regeringen støtte direktivets formål om at styrke mobiliteten på det europæiske arbejdsmarked ved at sikre en fælles ramme for reguleringen af området, som skal fremme lønmodtagernes muligheder for at opbygge tilstrækkelige pensioner ved jobskifte.

Regeringen er på nuværende tidspunkt, hvor der - som det også fremgår af høringssvarene - udestår en lang række vigtige og nødvendige oplysninger om direktivets forståelse og omfang, forbeholden over for visse elementer i det fremsatte direktivforslag, herunder den del af forslaget, der vedrører den indenlandske mobilitet af arbejdskraften.

Regeringen anerkender behovet for en transnational regulering men finder det påkrævet, at direktivforslaget tager behørigt hensyn til særlige nationale forhold, herunder fx pensionssystemer, der baserer sig på kollektive aftaler, herunder aftaler om flytbarhed, samt de skattemæssige aspekter af pensionsordningerne opbygning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har alene været behandlet to gange i Rådets Socialgruppe, hvor der fortsat stilles opklarende spørgsmål i anledning af direktivtekstens forståelse. Sagen forventes at kræve en lang og indgående behandling henset dels til de mange nationale særtræk på området og direktivets anvendelse på rent nationale forhold, dels til det foreslåede retsgrundlag, som kræver enstemmighed i Rådet og fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

11. Forslag til afgørelse om Det Europæiske År for lige muligheder for alle (2007)

s. 31/34

- Behandles på et kommende rådsmøde.

KOM(2005)225 endelig

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til afgørelse om afholdelse af et Europæisk År om Lige Muligheder for Alle(2007). Målet er at øge befolkningens kendskab til EU-lovgivningen inden for ligestilling og ikke forskelsbehandling (pga. køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder og seksuel orientering). Med henblik på dette kan der arrangeres møder og arrangementer, oplysnings- og pr-kampagner, samarbejde med medierne og erhvervslivet og undersøgelser og rapporter på fællesskabsplan eller nationalt plan. En række ministerier har ressort på området, herunder Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Justitsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Baggrund

Kommissionen udsendte i 2004 en Grøn bog om Ligestilling og ikke- forskelsbehandling i den udvidede Europæiske Union. I høringssvarene på Grønbogen opfordres blandt andet til gennemførelse af oplysningskampagner, som kan ændre diskriminatoriske holdninger og oplyse om rettigheder og pligter i forhold til lovgivningen. Som følge heraf foreslår Kommissionen, at 2007 gøres til det ”Europæiske år for Lige Muligheder for Alle.

Ifølge forslaget til afgørelse er der behov for at øge befolkningernes kendskab til EU- lovgivningen inden for ligestilling og ikke- forskelsbehandling. På denne baggrund sættes der fokus på at oplyse den brede befolkning om, at alle uanset køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder og seksuel orientering er berettiget til ligebehandling.

Med udgangspunkt i resultaterne fra og erfaringerne med tidligere europæiske år, navnlig Det Europæiske År mod Racisme i 1997 og senest Det Europæiske Handicapår i 2003 vil Det Europæiske År for Lige Muligheder for Alle give mulighed for at fremme et samfund præget af større samhørighed, der hylder forskelligheder inden for rammerne af EU's kerneværdier som fx ligestilling mellem kvinder og mænd. Det vil blive forsøgt at øge kendskabet til den omfattende EU- lovgivning inden for ligestilling og ikke forskelsbehandling og at fremme dialog og udveksling af god praksis.

Det bemærkes, at en række ministerier har ressort på området, herunder Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Justitsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Indhold

Forslaget baseres på traktatens artikel 13, stk. 2.

Målene for året er:

1. Formidle bedre kendskab til retten til ligestilling og ikke- forskelsbehandling. Fokus vil være på, at alle uanset køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap alder eller seksuel orientering er berettiget til ligebehandling.

2. Fremme af debatten om midler til at øge deltagelsen af grupper, der er underrepræsenteret i samfundet. s. 32/34

3. Fremme et positivt syn på forskellighed. Fordelen ved mangfoldighed skal fremhæves.

4. Respekt og tolerance – fremme af et samfund præget af mere samhørighed. Kendskabet til betydningen af at fremme gode relationer mellem alle grupper i samfundet, navnlig blandt unge. Fremme og udbredelsen af værdier, som danner udgangspunkt for bekæmpelsen af forskelsbehandling.

Foranstaltningerne med henblik på at nå målene omfatter især møder og arrangementer, oplysnings- og pr-kampagner, samarbejde med medierne og erhvervslivet og undersøgelser og rapporter på fællesskabsplan eller nationalt plan.

Kommissionen sørger for iværksættelsen af de EF-foranstaltninger, der er omfattet af denne afgørelse og udveksler synspunkter med de berørte parter herom.

Hvert land opretter eller udpeger et nationalt implementeringsorgan, som står for landets deltagelse i det europæiske år. Dette organ skal samarbejde med relevante parter fra civilsamfundet, herunder anti-diskriminations og ligebehandlingsorganisationer.

Budgetbeføjelserne uddeles i følge forslaget til de nationale implementeringsorganer, som deltagerlandene skal oprette eller udpege.

Endelig oprettes på EU-plan et udvalg, der skal bistå Kommissionen. Udvalget består af en repræsentant fra hvert land. Den nationale repræsentant udpeges af det nationale implementeringsorgan. Det er kommissionen repræsentant, der har formandskabet for dette udvalg.

Foranstaltninger på europæisk plan kan støttes med op til 80 %.

Foranstaltninger på nationalt plan kan samfinansieres med op til 50 % af de samlede omkostninger.

Der afsættes 13,6 mio. EUR til brug i tiden 1. januar 2006 til 31. december 2007.

Gældende dansk ret

Der er i Danmark blandt andet gennemført følgende lovgivning: Bekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004 af lov om ligestilling af kvinder og mænd, lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling, lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, bekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005 af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m. v. (pga. race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national eller etnisk oprindelse), lov nr. 303 af 2. maj 2005 om information og høring af lønmodtagere og bekendtgørelse nr. 711 af 20. august 2002 af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselsorlov mv.

I dansk ret gælder der et forbud mod direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse. Danmark lever dermed op til kravene i bl.a. Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv. Derimod er der ikke taget specielle lovgiv-

ningsmæssige skridt til gennemførelse af artiklerne 12, 13 og 14 i det nævnte direktiv s. 33/34 om information og om dialog henholdsvis med arbejdsmarkedets parter og med ikke-statslige organisationer, idet Danmark på anden måde anses for at leve op hertil. Kommissionens initiativ kan siges at ligge indenfor rammerne af beskæftigelsesdirektivets art. 12-14, og er derfor allerede af den grund noget, som Danmark bør medvirke til.

I samarbejdsaftalerne mellem DA og LO og SALA og LO indgår aftaler om ligebehandling vedr. køn, etnicitet mv. på arbejdsmarkedet.

Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i bemærkningerne vedrørende Det Europæiske År, at de foranstaltninger, som foreslås gennemført inden for rammerne af Året, er udformet med henblik på at give en merværdi på europæisk plan gennem forøgelse af kendskabet til de europæiske kerneværdier og gennem stimulering af den offentlige debat om det europæiske samfunds øgede mangfoldighed. På grund af deres omfang og karakter er det efter Kommissionens vurdering bedst – eller en nødvendighed – at disse foranstaltninger gennemføres på europæisk plan. Forslaget er derfor i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jfr. Traktatens art 5.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering.

Tidligere forelæggelser

Folketingets Europaudvalg har modtaget nærhedsnotat i sagen den 4. juli 2005 og et grundnotat den 21. juli 2005.

Høring

Forslaget har været i høring i EU- specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold, i EU- specialudvalget for asyl og indvandringssamarbejde og i relevante organisationer.

Der er modtaget følgende kommentarer:

Institut for Menneskerettigheder: Hilser forslaget velkomment og foreslår til overvejelse at udpege Instituttet til nationalt koordineringsorgan på baggrund af instituttets erfaringer med arbejdet mod diskrimination og med tidligere EU- år.

Dansk Arbejdsgiverforening: DA støtter forslagens målsætning. DA finder, da der netop er gennemført implementering i dansk ret af 2 direktiver fra 2000, at denne lovgivning ikke bør udvides yderligere. Der bør fokuseres på forhold, som kan sikre en øget forståelse og dialog forskellige grupper imellem frem for tiltag, der har ensidig fokus på håndhævelse af rettigheder for forskellige grupper.

Det er positivt, at forslaget har et bredt samfundsmæssigt sigte frem for en ensidig fokusering på arbejdsmarkedet.

For så vidt angår ønsket om at tage udgangspunkt i erfaringerne fra tidligere europæiske år, bemærker DA, at erfaringerne viser, at problemfelter og brugbare virkemidler kan variere meget fra land til land, og at der derfor bør tages hensyn hertil i valget af påtænkte foranstaltninger, og at der ikke opereres med samme stramme styring som i tidligere projekter.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening: Kan tilslutte sig de anførte formål og at debatten fremmes bl.a. ved at mangfoldighed understreges. Kan tilslutte foranstaltningerne i forslaget, kampagner, møder mv. og fremhæver vigtigheden af, at arbejdsmarkedets parter involveres i arbejdet så tidligt som muligt – også ved udarbejdelsen af den nationale handlingsplan. I arbejdet bør der lægges vægt på integrationsdelen.

Landsorganisationen i Danmark: Da initiativet er meget bredt fokuseret mener LO, at s. 34/34 det vil være formålstjenstligt at målrette enkeltaktiviteter mod mindre grupper blandt forskelsbehandlede.

Akademikernes Centralorganisation: Har ingen bemærkninger og vil gerne deltage i arbejdet i det nationale koordineringsorgan.

De Samvirkende Invalideorganisationer: Ser positivt på forslaget og indgår gerne i koordineringen. Godt med en positiv tilgang til forskellighed og mangfoldighed, men princippet bør ikke anvendes til at cementere eksisterende tilstande, for eksempel at mennesker med handi-cap har et andet uddannelses- og arbejdsmønster. DSI peger på kommunerne som en vigtig del af et partnerskab.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle og samfundsmæssige konsekvenser

Forslaget kræver ikke lovgivning i Danmark.

Forslaget indebærer EU-udgifter på 13,6 mio. euro i 2006/2007, hvoraf Danmark betaler ca. 2 pct. Den økonomiske ramme for 2007 kan først fastlægges i forlængelse af en aftale om de finansielle perspektiver 2007-13. Forslaget vil herudover have mindre statsfinansielle konsekvenser i form af udgifter til det implementeringsorgan, der skal etableres eller udpeges til gennemførelse af året samt til projekter, der på frivillig basis kan gennemføres med 50 % medfinansiering af Kommissionen.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Forslaget har baggrund i Kommissionens Grønbog fra 2004 om Ligestilling og ikke-forskelsbehandling i den udvidede Europæiske Union. I regeringens høringssvar af 13. september 2004 på Grønbogen anføres blandt andet, at fokus bør rettes mod støtte til gennemførelse og håndhævelse af de retsakter på ligebehandlingsområdet, som allerede er vedtaget, og at det ikke på nuværende tidspunkt er passende at foreslå nye juridisk bindende instrumenter. Forslaget om det europæiske år tilgodeser disse synspunkter. De økonomiske rammer for 2007 kan først fastlægges i forlængelse af en aftale om de finansielle perspektiver 2007-13.

Generelle forventninger til andre landes holdning

Der er bred opbakning blandt medlemslandene til forslaget.

Afstemning

Sagen forventes ikke at skulle til afstemning. Der er generel opbakning til forslaget, der ventes vedtaget på et kommende rådsmøde.